

HLOTHHER ÉS EADRIC KENTI KIRÁLYOK TÖRVÉNYEI (673—685?)

A törvénykönyv keletkezését 673 és 685 közé kell tenni, ha együttesen adta ki a két király, amit meg is említenek benne. Hlothher 673 nyarán lépett trónra és 685-ben ölték meg a déli szászok, akiket az unokaöccse, Eadric 685 februárjában hozott ellene. Sehol sincs rá utalás, hogy Eadric valaha együtt uralkodott volna a nagybátyával, de az ilyen egyesített uralkodás nem ritka ebben az időszakban. Mindazonáltal lehetséges, hogy Eadric újból kiadta elődjének törvényét, rövid másfél éves uralkodása alatt. Egy különleges érdekesség van ebben a törvénykönyvben, a király ügye a Londonban kereskedő kentiekkel és utalás a király által a Kelet-Angol városban birtokolt kastélyra.

A törvénykönyv a Textus Roffensisben maradt fenn.

Ezek azok a határozatok, amelyeket Hlothher és Eadric a kenti nép királyi kiadtak.

Előszó. Hlothher és Eadric, a kenti nép királyai hozzáadták a törvényhez — amelyeket az ő ősapáik alkottak — ezeket a törvényeket, amelyeket az alábbiakban leíratnak.

1. Ha egy ember szolgája megöl egy nemes embert, akinek 300 shilling aranya van, a tulajdonos köteles a szolgáját feljelenteni és ráadásul kifizetni három ember értékét. (vérdíját)

2. Ha a gyíkos megszökik, a tulajdonos egy negyedik ember értékét köteles hozzáadni a kárpótláshoz és tisztáznia magát jó esküsegítővel, hogy ő nem tudta elfogni a szolgát.

3. Ha egy ember szolgája megöl egy szabadot, akinek 100 shilling aranya van, a tulajdonosnak fel kell jelenteni a szolgát és még egy ember értékét ráadásul kifizetni.

4. Ha a szolga megszökik, két ember értéke fizetendő és a tulajdonosnak tisztázni kell magát jó esküsegítővel, hogy nem tudta a szolgát elfogni.

5. Ha egy szabad ember elrabol egy embert, ha az utóbbi visszajön és mint feljelentő vádolja őt; neki tisztázni kell magát, ha képes rá; mindegyik embernek legyen az esküben néhány választott szabad esküsegítője

és egy a falujából való legyen; ha erre nem képes fizessen amint képes rá.¹⁵

6. Ha egy férj meghal, feleségét és gyermekét hagyva maga után, jogos, hogy a gyermek az anyával maradjon és jelöltessék ki mellé pártfogónak egyik apaági rokona, aki gondoskodik a tulajdonáról tíz éves koráig.

7. Ha valaki egy sötét ügyletben megszerzi egy másik ember tulajdonát és a tulajdonos azután ragaszkodik hozzá, ő (a vádlott) állítson garanciát a királyi udvarnál, ha képes és mutassa be azt, aki eladta neki (a másik tulajdonát [szerk.]); ha nem képes ezt megtenni mondjon le a dologról és a tulajdonos kapja vissza azt.

8. Ha egy ember egy másik embert vádol és találkozik vele egy gyűlésen vagy találkozáson, az ember mindig adjon biztosítékot a másiknak és cselekedjen olyan értelemben, mint Kent népének bírói előírják neki.

9. Ha azután a vádlott visszautasítja, hogy biztosítékot adjon neki, fizessen a királynak tizenkét shillinget és a per maradjon nyitva úgy, mint előtte volt.

10. Ha egy ember vádol egy másikat, miután ő megadta a biztosítékot, három nappal később ők keressenek maguknak egy döntőbíró, kivéve, ha annak, aki vádat emel egy későbbi határidő a jobb. Miután az ügyet lezárták, a vádlott tegye jóvá a másiknak hét napon belül; ő tegyen eleget pénzzel vagy esküvel, amelyiket előnyben részesíti. Ha ezt nem tette meg, 100 shillinget fog fizetni eskü nélkül¹⁶ egy nappal a döntőbíráskodás után.

11. Ha valaki egy másik embert, annak házában hamis tanúnak hív, vagy gyalázatosan sértve szólítja meg őt, fizessen egy shillinget a ház tulajdonosának és hat shillinget annak akinek a sértő szót mondta, és fizessen tizenkét shillinget a királynak.

12. Ha valaki elvisz egy kupát mástól, akinél férfiak isznak, sértés nélkül, összhangban az ősi joggal, fizessen egy shillinget annak akié a ház

---

¹⁵ Az „esküsegítő” személy, nemcsak egyszerűen segíti az eskütévő személyt és az esküt, hanem valójában együtt esküszik azzal a személlyel, akinek az esküsegítője. Az esküben foglalt kötelezettségeket és a felelősséget is együtt vállalják, tehát nem egyszerűen az eskü és az esküt tevő külső megsegítéséről van csak szó, hanem a tanú és a kezes szerepe is jelen van az esküsegítő személyében. Az esküsegítő, tehát az esküt tevő személy bizalmasa, barátja, rokona vagy földije. Az esküsegítő az esküben vállalt kötelezettségekért hasonlóképpen felel, mint az a személy, akinek az esküjében segédkezett [a szerk.].

¹⁶ Azért eskü nélkül, mert ebben az esetben elveszti az eskütétel jogát.

és hat shillinget annak, akinek a serlegét elvitte és tizenkét shillinget a királynak.

13. Ha valaki fegyvert ránt ott, ahol emberek isznak és nem történik sérülés (fizessen) egy shillinget annak akinek a serlegét elvitte és tizenkét shillinget a királynak.

14. Ha a házat vérontás mocskolja be, fizetessék az embernek (akié a ház) a védelem megsértésének ára és ötven shilling a királynak.

15. Ha valaki szállást ad egy idegennek, egy kereskedőnek vagy bárki másnak, aki átjött a határon és azután három éjjelen át az otthonában ellátta őt étellel, ha bármilyen sérelmet okozott neki, a vendég vigye bíróság elé őt vagy tekintse semmisnek kötelezettségét iránta.

16. Ha egy kenti ember valamit vesz Londonban, legyen tanúja két vagy három becsületes coerl vagy a királyi városparancsnok.

16/1. Ha miután hozzácsatolta a megvett birtokot a kenti birtokához, támasszon bizonyítási igényt azzal szemben, aki azt eladta neki, a királyi udvarnál a városban, ha ismeri őt és képes őt elvinni az udvarhoz a bizonyítéktétel alkalmával.

16/2. Ha ezt nem tudja megtenni, miután kijelentette az oltárnál egy tanújával vagy a király városparancsnokával, hogy ő vette azt a vagyontárgyat szabadon egy nyilvános üzleten a városban, adassék vissza a vagyontárgy ára.

16/3. Ha miután ő nem képes kijelenteni ezt megfelelő tisztázással, mondjon le róla és a tulajdonos vegye vissza azt.